

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 8. svibnja 2019.
(OR. en)

8808/19

AUDIO 71
DIGIT 88

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	8769/19
Predmet:	Od borbe protiv dezinformacija do ponovne izgradnje povjerenja građana EU-a u medije – <i>Rasprava o politikama</i> (javna rasprava u skladu s člankom 8. stavkom 2. Poslovnika Vijeća) [predložilo predsjedništvo]

Nakon savjetovanja s Radnom skupinom za audiovizualnu politiku predsjedništvo je pripremlilo priloženi dokument za raspravu, koji se dostavlja kao temelj za raspravu o politikama koja će se održati na sastanku Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 22. i 23. svibnja 2019.

Od borbe protiv dezinformacija do ponovne izgradnje povjerenja građana EU-a u medije

Dokument predsjedništva za raspravu

Borba protiv dezinformacija važan je prioritet rumunjskog predsjedništva Vijeća Europske unije. Riječ je o temi o kojoj se raspravljalo u nekoliko sastava Vijeća (Vijeću za opće poslove, Vijeću za vanjske poslove, Vijeću za pravosuđe i unutarnje poslove) u cilju utvrđivanja hitnog i koordiniranog odgovora na novonastale izazove, a posebice u kontekstu europskih izbora radi kojih je u prvi plan stavljena potreba osiguravanja integriteta demokratskih procesa i vrijednosti EU-a.

Vijeće za obrazovanje, mlade, kulturu i sport ima ključnu ulogu ne samo u pronalaženju rješenja u borbi protiv dezinformacija iz audiovizualne perspektive nego i u osiguravanju kvalitetnih audiovizualnih medijskih usluga i pristupa pluralističkim i pouzdanim informacijama za građane EU-a kako bi ponovno izgradili njihovo povjerenje u medije. Ovaj sastav Vijeća stoga je u mogućnosti dati važan doprinos pripremi izvješća o stečenim iskustvima u vezi s dezinformiranjem koje će predsjedništvo sastaviti u suradnji s Komisijom i visokom predstavnicom s obzirom na sastanak Europskog vijeća u lipnju.

Tijekom prethodnog austrijskog predsjedanja ministri iz resora audiovizualnih politika imali su na sastanku 27. studenoga 2018. prvu priliku za održavanje rasprave o borbi protiv širenja dezinformacija na internetu. Otada su na razini EU-a poduzeti važni koraci.

Kao odgovor na poziv upućen u okviru zaključaka Europskog vijeća od 28. lipnja 2018. u kojem se Komisiju i visoku predstavnicu poziva da iznesu konkretne prijedloge za koordinirani pristup institucija EU-a i država članica, u prosincu 2018. objavljena je Zajednička komunikacija o akcijskom planu za borbu protiv dezinformiranja u kojoj su utvrđene ključne mjere za suzbijanje dezinformiranja, a koje su strukturirane u četiri stupa: poboljšanje otkrivanja i analize, jačanje koordiniranih i zajedničkih odgovora, mobiliziranje privatnog sektora, a posebno internetskih platformi i industrije te povećanje osviještenosti i poboljšanje društvene otpornosti.

U ovom trenutku, s obzirom na to da se sastanak Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport preklapa s prvim danom europskih izbora, važno je sagledati postignute rezultate i istodobno utvrditi moguće mjere koje treba poduzeti u budućnosti.

- Mobilizacija industrije ključna je za brza i učinkovita rješenja u borbi protiv dezinformiranja. Prva izvješća koja su podnijeli potpisnici Kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija (Google, Facebook, Twitter) pokazuju da je ostvaren napredak. Prema Komisiji, demonetizacija pružatelja dezinformacija, borba protiv zlonamjernih botova, označavanje političkih oglasa i provođenje inicijativa za promicanje medijske pismenosti važni su koraci koje poduzimaju ta poduzeća, ali potrebno je uložiti dodatne napore u nekoliko područja kao što su razmjena metodologije i skupova podataka za lažne račune čime bi se neovisnim stručnjacima i provjeravateljima činjenica omogućilo provođenje neovisnih evaluacija.

Europsko vijeće u svojim je zaključcima usvojenima 21. i 22. ožujka 2019. pozvalo internetske platforme i društvene mreže da u potpunosti provedu Kodeks dobre prakse i osiguraju više standarde odgovornosti i transparentnosti.

Kao sljedeći korak Komisija će do kraja 2019. uz pomoć Europske skupine regulatora za audiovizualne medijske usluge (ERGA) provesti sveobuhvatnu procjenu na kraju početnog dvanaestomjesečnog razdoblja primjene Kodeksa. To može dovesti do predlaganja daljnjih mjera od kojih bi neke mogle biti regulatorne naravi.

- Akademski istraživači i neovisni provjeravatelji činjenica imaju ključnu ulogu ne samo iz perspektive podizanja svijesti nego i u smislu ostvarenja boljeg razumijevanja mehanizama kojima se podupire dezinformiranje. U tijeku je osnivanje Europske mreže provjeravatelja činjenica predviđene u Komunikaciji Komisije o suzbijanju dezinformacija na internetu i u Akcijskom planu za borbu protiv dezinformiranja.

Kao prvi korak, u suradnji s drugim projektima za istraživanje i razvoj (Eunomia, SocialTruth, Provenance i WeVerify), pokrenuta je SOMA (Društveni opservatorij za analizu dezinformacija i društvenih medija). Opservatorij podupire provjeravatelje činjenica u njihovu radu na suzbijanju dezinformacija tako što im osigurava korisnu infrastrukturu te ih povezuje kako bi surađivali na posebnim zadaćama. SOMA će također testirati koncept nacionalnih centara za istraživanje dezinformacija u okviru kojih bi se trebali povezivati multidisciplinarni naponi na nacionalnoj razini, a posebno rad na provjeri činjenica te akademska istraživanja o pojavi dezinformacija.

Drugi je korak uvođenje sigurne europske internetske platforme za borbu protiv dezinformacija. Takvom platformom povezat će se nacionalni multidisciplinarni timovi te će se u okviru nje nuditi prekogranično prikupljanje podataka, alati za analizu i pristup podacima iz cijelog EU-a. Početno financiranje za tu internetsku platformu u iznosu od 2,5 milijuna EUR-a predviđeno je u okviru *Instrumenta za povezivanje Europe* (CEF), a poziv će biti objavljen do rujna 2019. Države članice bit će pozvane poduprijeti osnivanje takvih nacionalnih multidisciplinarnih timova koji će pružati specifična znanja o lokalnim informacijskim okruženjima. Važno je stoga ispitati razinu predanosti država članica i njihovu spremnost da doprinesu tom projektu čime će se stvoriti neovisna europska zajednica sposobna suočiti se s pojavom dezinformacija na internetu.

- Još jedan važan element na razini EU-a jest jačanje vještina medijske pismenosti koje su od ključne važnosti za osnaživanje građana i omogućavanje građanima da donose informirane odluke u digitalnom dobu čime se doprinosi pravilnom funkcioniranju demokratskog društva.

Revidirana *Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama* ključno je postignuće u tom pogledu. Po prvi put uključuje obvezu država članica da promiču i poduzimaju mjere za razvoj vještina medijske pismenosti. Nadalje, s obzirom na središnju ulogu koju platforme za razmjenu videozapisa imaju u omogućavanju pristupa audiovizualnom sadržaju, u skladu s novom Direktivom takve platforme također su obvezne osigurati učinkovite mjere i alate za poboljšanje medijske pismenosti te podignuti osviještenost korisnika o tim mjerama i alatima. Države članice dužne su do 19. rujna 2020. izvijestiti o mjerama koje su poduzele kako bi Direktivu prenijele u svoje nacionalno zakonodavstvo.

Odbor za kontakt ima važnu ulogu u provedbi Direktive i s njime će se savjetovati u vezi sa smjernicama o opsegu izvješća o medijskoj pismenosti koja države članice dostave Komisiji. Skupina stručnjaka za medijsku pismenost također ima važnu ulogu u otkrivanju, dokumentiranju i širenju najbolje prakse u području medijske pismenosti, istraživanju sinergija između različitih politika i inicijativa EU-a u području medijske pismenosti te pružanju savjeta i koordinaciji inicijativa u cilju odgovora na izazove koje predstavljaju dezinformacije na internetu.

Važno je ispitati kako Komisija može dodatno pomoći u postupku provedbe te nastavku europskih inicijativa kao što je Europski tjedan medijske pismenosti koji je prvi put održan u ožujku ove godine te je polučio velik uspjeh.

- Kvalitetno novinarstvo te sloboda i pluralizam medija i dalje su okosnica današnjeg europskog audiovizualnog okružja. U prijedloge Komisije za programe *Kreativna Europa* i *Obzor Europa* u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (2021. – 2027.) uključena su posebna sredstva. Njima se žele poduprijeti novi alati za borbu protiv dezinformacija na internetu i razumijevanje uloge novinarskih standarda i sadržaja koje izrađuju korisnici te promicati kvalitetno novinarstvo, sloboda medija, pluralizam i medijska pismenost. Osim toga, Europska komisija i Europski parlament također podupiru neovisne projekte u području slobode i pluralizma medija.

Ministri i ministrice se s obzirom na navedeno pozivaju da razmotre sljedeća pitanja:

1. Na prvi dan europskih izbora, kako ministri i ministrice ocjenjuju mjere koje su do sada provedene na razini EU-a u cilju borbe protiv dezinformacija i osiguravanja kvalitetnih i pluralističkih medija u interesu građana EU-a?
2. Na koji način bi trebalo ojačati koordinirani pristup između država članica i europskih institucija kako bi se odgovorilo na trenutačne izazove? Bi li trebalo ojačati europsku audiovizualnu i medijsku politiku i, ako je to slučaj, na što bi se trebala usmjeriti kako bi se ponovno izgradilo povjerenje građana EU-a u medije?

Kako bi svi imali priliku uzeti riječ u raspoloživom vremenu, predsjedništvo poziva sudionike da ograniče svoje intervencije na najviše tri minute.